

Heimat Hagen Acasă Hagen Начало Хаген

Този превод е създаден автоматично

Über den QR-Code finden Sie eine digitale Version dieses Berichts.

Можете да намерите дигитална версия на този доклад чрез QR кода. Има и българска версия там.

Puteți găsi o versiune digitală a acestui raport prin intermediul codului QR. Există o versiune în limba românească.

<https://e.feu.de/heimathagen>

Цитиране на тази публикация:

Schäfer, S.J., van der Noll, J., Conrad, T., Christ, O., & Rohmann, A. (2026). Heimat Hagen – Acasă Hagen – Начало Харен. FernUniversität in Hagen.

Съвместен труд

Без подкрепата на безброй хора този проект нямаше да бъде възможен. На първо място бихме искали да благодарим на всички, които отделиха време да попълнят нашите дълги въпросници!

Но много други хора също бяха включени в този проект – пряко или чрез подкрепа на заден план. По-специално бихме искали да посочим:

Agnes Heuvelmann und Matylda Stoy, Güler Kahraman, Natalia Keller, Dr. Thomas Mittmann, Michaela Biertümpel-Schmitz, Andreas Binder, Lajos Gabor, Milena Yolova, Prof. Dr. Oliver Christ, Tina Conrad, Mona C. Griesberg, Leonard Harmening, Janin Homrighausen, Dr. Jolanda van der Noll, Prof. Dr. Anette Rohmann, Dr. Sarina J. Schäfer

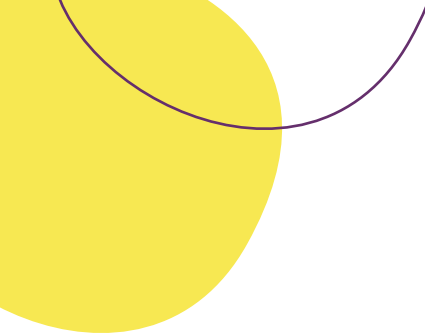
Romano Drom Hagen e.V.; няколко общности в Хаген

Най-важните изводи накратко

Нашите данни показват по особено впечатляващ начин колко разнообразни са хората с български и румънски произход в Хаген.

В ежедневието и чрез медиите понякога виждаме само една страна: проблемите, които възникват в нашето обкръжение, отделни думи и фрази, които чуваме, или стилове на обличане, които ни изглеждат непознати.

В данните от проучването виждаме хора, които идват в Хаген със своите семейства, преди всичко за да осигурят добър живот на своите деца. Предизвикателства остават езикът и образованието – две области, в които като общество трябва заедно да намерим по-добри решения.

Хаген като роден дом – накратко

След разширяването на Европейския съюз на изток град Хаген отчита значителна имиграция от Югоизточна Европа. Изследователският проект „Heimat Hagen“ събра емпирични данни за ситуацията на хора с румънски и български произход в Хаген. Фокусът беше поставен върху тематичните области образование, език, работа, жилищна ситуация, култура и спорт, участие и здраве. В сътрудничество с Общинския интеграционен център целта беше да се научи повече за специфичната ситуация в Хаген и да се събере важна информация за оформянето на нашето многообразно общество.

Настоящата брошура представя най-важните резултати от изследването и предлага социалнопсихологическа интерпретация, въз основа на която могат да бъдат изведени препоръки за практиката.

Проектът „Heimat Hagen“ беше разработен и реализиран в сътрудничество между Общинския интеграционен център на град Хаген и FernUniversität in Hagen и беше подкрепен както от програмата за финансиране „Demokratie leben!“, така и от Министерството на децата, младежта, семейството, равнопоставеността, бежанците и интеграцията на провинция Северен Рейн-Вестфалия (NRW).

Забележка:

Всички процентни стойности са закръглени.

Съкращения:

M = Средна стойност; Средната стойност е средното аритметично на всички стойности.

SD = Стандартно отклонение; Стандартното отклонение е мярка за това доколко отделните стойности се отклоняват от средната стойност

Съдържание

Какво беше направено?

Тематична област: Работа

Тематична област: Език

Тематична област: Здраве

Тематична област: Жилищно

настаняване Тематична

област: Култура и спорт

Тематична област: Участие

Тематична област:

Образование РечникСписък

с литература

7

8

10

12

14

16

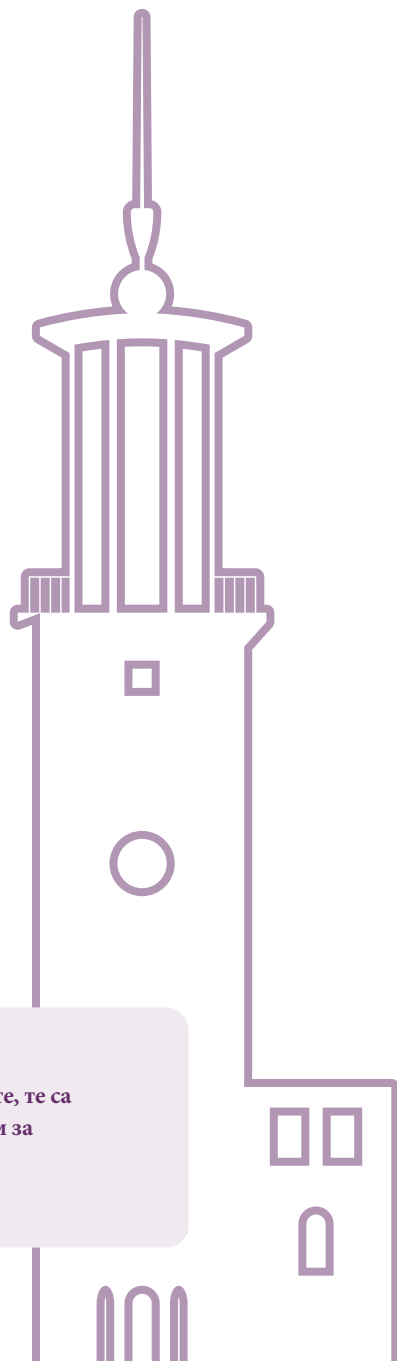
18

20

23

24

За всяка тематична област са обобщени резултатите, те са научно анализирани и са формулирани препоръки за практиката.

Какво беше направено?

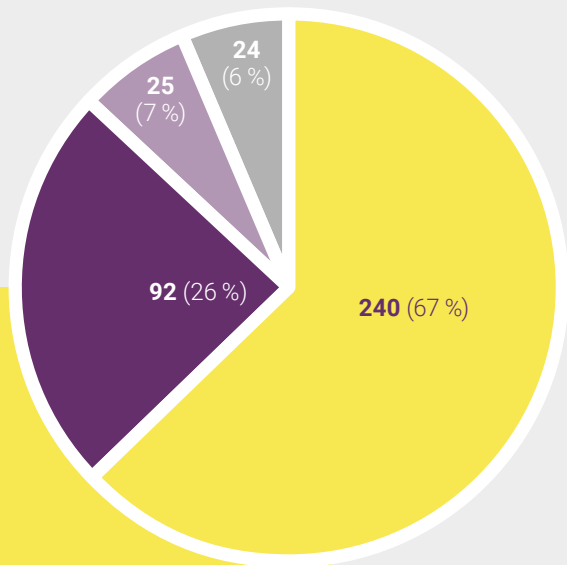
Централен елемент от проекта „Heimat Hagen“ беше мащабното събиране на данни. През октомври 2023 г. беше завършено проучване сред около 400 души с румънски и български произход. Разпространението на въпросниците беше извършено чрез Общинския интеграционен център до отделни лица, които попълниха въпросите самостоятелно у дома.

Тъй като не беше възможно индивидуално съдействие при попълването на въпросниците, в отделни случаи затрудненията при разбирането на въпросите биха могли да са повлияли на резултатите.

Общо анкетирахме 381 души. Фигура 1 показва дела на лицата с румънски и български произход.

Фигура 1

- Румъния
- България
- няма съгласие
- няма данни

Възраст:

M = 34,78 години | SD = 9,99
от 17 до 63 години

В Германия от:

M = 5,69 години | SD = 2,72

В Хаген от:

M = 5,10 години | SD = 2,86

Пол

n = 183 (58 %) мъже | n = 134 (42 %) жени

Лицата, които не са дали съгласие, бяха изключени от анализите. От останалите 356 лица 218 се самоопределят като роми.

Тематична област: Работа

Нашата извадка в областта на труда до голяма степен отразява резултатите от официалните статистики. Повечето участници имат само няколко години формално образование.

59 % от участниците посочват, че са посещавали училище по-малко от 10 години.

17 % от участниците посочват, че са посещавали училище поне 10 години.

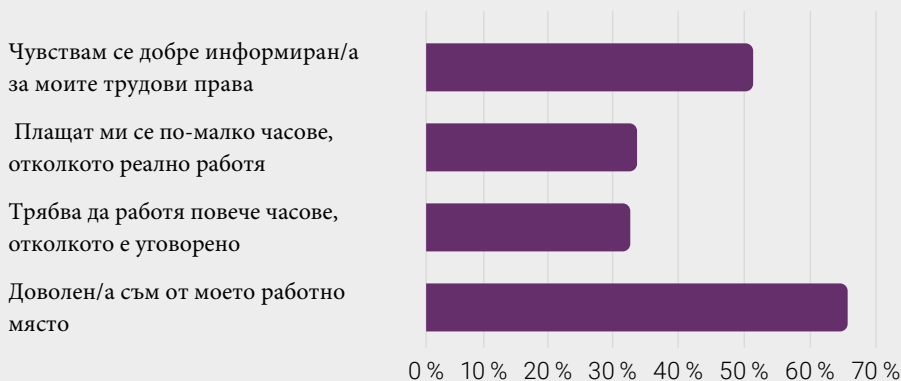
4 % от участниците имат висше образование.

1 % от участниците в момента все още посещават училище.

Въпреки това делът на зетите лица е приблизително равен на този при други групи с миграционна история: 60 % в Хаген и 62 % в Северен Рейн-Вестфалия. За сравнение, коефициентът на заетост при лицата без миграционна история е 75 % в Хаген и 77 % в Северен Рейн-Вестфалия¹.

Фигура 2

Работа: съгласие (%)

Фигура 2 показва как участниците в проучването възприемат своята трудова ситуация като цяло.

Малко над една трета от участниците съобщават за несигурни условия на заетост, като само 33 % посочват, че възнаграждението им е достатъчно.

Повече от половината от участниците посочват, че искат да се развият професионално.

Научен контекст

Работата и образованието са важни, тъй като социално-икономическият статус е голям рисков фактор в много области на живота. Например, съществуват рискове по отношение на психичното здраве, биологичните рискови фактори и продължителността на живота². Също така той оказва влияние върху професионалния успех на собствените деца, както и върху собствената интеграция и интеграцията на децата в обществото³.

Освен това работата и образованието са най-важните фактори за осъществяване на контакти с мнозинството⁴.

Направления за действие

- Специализирани обучения за целевата група (
- Сътрудничество с предприятия (напр. чрез насърчаване на климат на многообразие³)
- Езиково обучение в предприятията

Препоръки

За да се осигурят социално участие и икономическа стабилност за мигрантите, са необходими конкретни мерки: Целенасочените предложения за допълнително обучение помагат на мигрантите да се реализират професионално или да се развият в своята кариера. Също така сътрудничеството с предприятията е от ключово значение. Работна среда, която признава и цени многообразието, насърчава емоционалната привързаност към компанията – особено при хора, които силно се идентифицират със своята група на произход⁵.

В крайна сметка езикът също е ключов фактор за професионалното участие – особено на работното място. Фирмените езикови курсове, моделите за езиково партньорство (тандем), както и интегрирането на езиковата подкрепа в ежедневната работна среда подобряват не само комуникацията, но и интеграцията в екипа.

Тематична област: Език

Резултатите от нашето проучване показват, че много имигранти се сблъскват с езикови бариери – особено по отношение на немския език се открояват значителни предизвикателства.

Същевременно ясно се изразява желанието за подобряване на знанията по немски език.

Собствен език

6 % говорят слабо, 6 % четат слабо, 7 % пишат слабо

Немски език

51 % говорят слабо, 45 % четат слабо, 45 % пишат слабо.

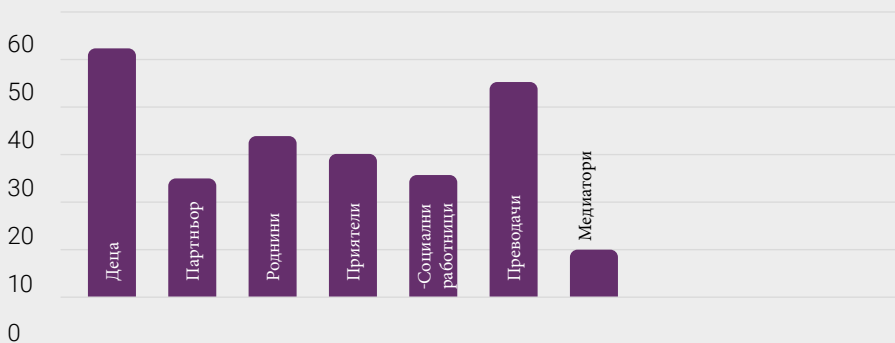
Със средна стойност $M = 4,52$ и стандартно отклонение $SD = 0,91$, съгласието с желанието за подобряване на собствените познания по немски език е много високо при почти всички участници по скала от 1 до 5.

Езиков курс

71 % са участвали в курс по немски език. Удовлетвореността от курсовете е висока, със средна стойност на съгласието $M = 4,65$ и стандартно отклонение $SD = 0,89$.

Фигура 3

Кой помага при езикови бариери?

Много деца от семейства с миграционна история поемат рано особена роля: те превеждат за своите родители – при лекаря, в училище или в административни служби. „Езиково посредничество от деца“ (Children Language Brokering) е широко разпространено⁶⁷⁸. Това се потвърди и в нашето проучване.

Научна интерпретация

Езикът трябва да се разбира като ключ към участието в обществения живот⁹. Ролата на преводач за децата често е нож с две остриета. Превеждайки и тълкувайки за членовете на своето семейство, те развиват езикови, културни и емоционални компетентности. В същото време това е свързано със значително емоционално и социално натоварване¹⁰. Децата трябва да предават информация, която самите те едва разбират или която не е подходяща за тяхната възраст¹¹, което е свързано със симптоми на депресия, тревожност и стрес¹²¹⁰¹³.

Спешно са необходими повече многоезична информация в обществото – например в административните служби и институциите – както и подкрепящи структури за семействата, за да могат децата да останат деца.

Препоръки

Използването на изображения и пиктограми може значително да улесни комуникацията във важни области (напр. в болниците¹⁴).

Наред с езиковите курсове, мобилните възможности за обучение¹⁵ и специално разработените приложения могат да подпомогнат усвояването на езика¹⁶.

Същевременно е необходимо да се разшири многоезичната комуникация, както и да се осигури подкрепа от обучени езикови специалисти, когато това е възможно.

Тематична област: Здраве

В изследваната от нас извадка участниците съобщават за като цяло добро физическо здравословно състояние. Въпреки това факторите на психичното натоварване следва да бъдат оценени като високи.

Доверието в лекарите е ограничено при повече от една трета от участниците, а не всички лица са здравноосигурени.

Достъп до здравната система

63 % посочват, че имат пълно доверие на лекарите.

86 % посочват, че имат здравна осигуровка (14 % нямат).

74 % посочват, че знаят към кого да се обърнат при здравословни оплаквания.

70 % посочват, че в такъв случай получават и подкрепа там.

Здраве

Самооценката на физическото здраве е със средна стойност 1,64 (между „много добро“ и „добро“; SD = 0,97, по скала от 1 до 5).

21 % от извадката съобщават симптоми, които могат да насочват към депресия (разпространение сред общото население в Германия: 17 %¹⁷).

25 % от извадката съобщават симптоми, които могат да насочват към генерализирана тревожност (разпространение сред общото население: 10 % при жените, 5 % при мъжете¹⁷).

Научен контекст

Психичните натоварвания имат широкообхватни последици – чрез здравословни проблеми (висока коморбидност с физически заболявания), отсъствия от работа и връзката им с образователните степени¹⁸ ¹⁹.

Въпреки това много предложения за помощ не се използват от мигрантите²⁰. Това може да се дължи, наред с други причини, на притеснение и срам²¹, но също така и на факта, че голяма част от участниците не знаят към кого могат да се обърнат.

Области за действие

- По-силно включване на общностите
- Културно чувствителни психотерапевтични предложения²⁴

Препоръки

Информацията за здравната система и реалният достъп до лекари са от съществено значение. Те трябва да бъдат комуникирани прозрачно и на няколко езика²².

Прави впечатление високото натоварване по отношение на психичното здраве. Тук са необходими целенасочени и леснодостъпни предложения за подкрепа, които са разработени с културна чувствителност. Културно адаптираната психотерапия може да има важен принос в тази област²².

Също толкова важно е по-силното включване на самите общности – като мост към засегнатите лица, за изграждане на доверие и за разработване на подходящи за конкретните нужди мерки²³.

Тематична област: Жилищно настаняване

Като причини за миграцията си в Германия над 80 % от участниците посочват, че се надяват на подобряване на условията си на живот. Въпреки това и в Германия могат да бъдат установени различни проблемни области в съседската среда.

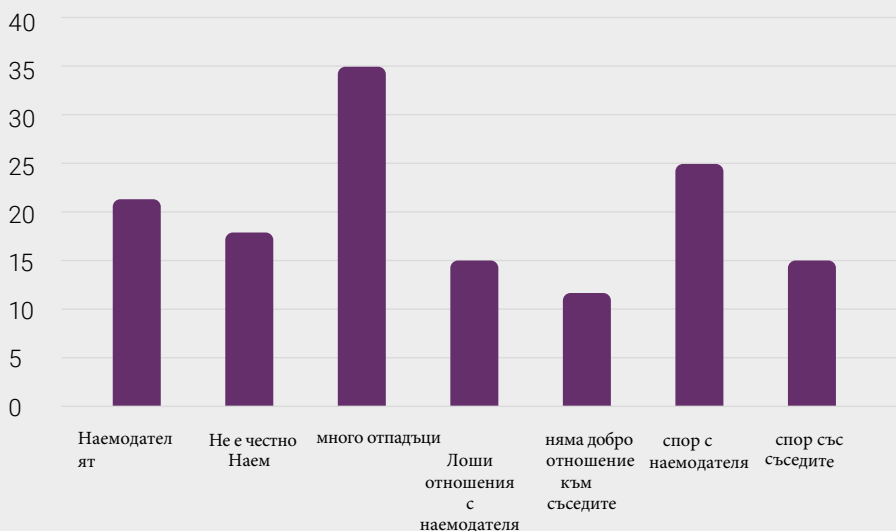
От една страна, участниците живеят в тесни жилищни условия – средно с $M = 4,32$ ($SD = 1,75$) души в $M = 3,10$ ($SD = 3,56$) стаи с площ от $M = 64,81 \text{ m}^2$. В някои случаи наличното жилищно пространство е много ограничено и липсват възможности за уединение.

От друга страна, 65 % от участниците посочват, че плащат наема си в брой срещу получаване на квитанция. Общо 7 % от участниците плащат наема си в брой, но не получават квитанция за това.

В областта на жилищното настаняване най-често посочваният от участниците проблем е боклукът в съседската среда, както показва Фигура 4:

Фигура 4

Проблеми в квартала (%)

Научен контекст

Тесните жилищни пространства, недостатъчното снабдяване с чували за смет и рядкото извозване на отпадъците поставят много квартали пред сериозни предизвикателства.

Често отпадъците се натрупват по-бързо, отколкото могат да бъдат изхвърлени – с далечни последици: изследванията показват, че видимият боклук насърчава допълнително небрежно поведение.²⁵²⁶

Merkelbach et al. (2021)²⁷ показват, че класическите методи като информирането и повишаването на осведомеността оказват ефект едва със закъснение, но в комбинация с малки поведенчески стимули, които се прилагат без принуда, могат незабавно и трайно да доведат до по-малко незаконно изхвърляне на отпадъци.

области на действие

- Ясен ангажимент
з. Укрепване на социалните норми
напр. чрез стикери и
информационни кампании

Препоръки

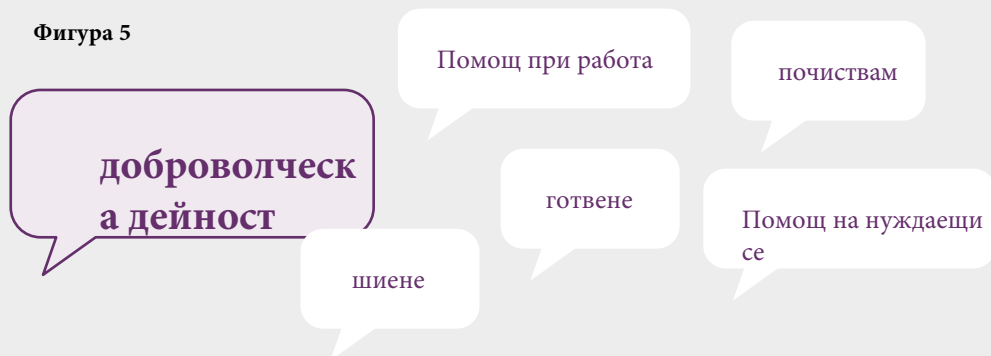
Съществуват начини за съвместно противодействие на проблема с замърсяването: по-специално комбинацията от информационни кампании (повишаване на осведомеността относно правилата за изхвърляне на отпадъци, както и относно възможните последици при неправилно изхвърляне) и по-малки поведенчески стимули, като например стикери, които подчертават личния ангажимент към чистотата в квартала, както и визуални напомняния под формата на плакати с послания, насочени към общността, показват не само непосредствен ефект след съответните интервенции, но водят и до дългосрочни подобрения.²⁷

Тематична област „Култура и спорт“

В рамките на нашето проучване попитахме участниците кои от културните институции или предложения на град Хаген познават: 47 % от анкетираните посочиха, че познават Театралния център Lutz, който по този начин се оказва най-познатата институция, следван от Pelmke в квартал Wehringhausen (46 %) и Образователното сдружение Romano Drom Hagen e.V. (43 %). По-малко от половината от анкетираните познаваха VHS Hagen.

Попитахме участниците с какви предложения биха желали самите те да се включат. Фигура 5 показва най-често посочените отговори в свободен формат. Отговори

Фигура 5

Въпреки че културните и общинските предложения могат да допринесат значително за интеграцията на мигрантите, те не винаги се използват от изследваната от нас група участници. Най-често посочваните от анкетираните пречки бяха липсата на време и твърде високите разходи. Освен това искахме да разберем кои предложения на град Хаген, предназначени за целевата група, се използват активно от анкетираните. Таблица 1 показва посочените отговори в проценти.

41 % от анкетираните посочиха, че са активни в спортни клубове, 32 % използват обществени спортни съоръжения, а 11 % използват други спортни предложения.

Таблица 1

църква	51
курс за родители	40
консултативни центрове	39
курс за ограмотяване	36
родителско-детска среща	36
Безплатна храна	27
спортни клубове	25
Безплатни предложения за дрехи, играчки и др	25
Безплатна медицинска помощ	25
джамия	24
езикови курсове	21
друго	10

Научна класификация

Културните предложения играят централна роля за съвместното съжителство в един многообразен град. Те създават пространства, в които хора с различен произход могат да се срещат: такива положителни преживявания от контактите между хората оказват благоприятно въздействие върху всички участници – те намаляват предразсъдъците, укрепват общността и насърчават социалното участие.²⁸

За да бъдат съществуващите предложения действително използвани, е необходимо по-добро предоставяне на информация – целенасочено, разбираемо и с чувствителност към различните култури: тук могат да бъдат полезни т.нар. подходи на „Social Marketing“, които подчертават, че и при предаването на информация е важно да бъдат включени хората, към които тя е насочена.²³

Повече от половината
от анкетираните не
познаваха съответното
предложение!

Области на действие

- Отворени формати
- Предложения за участие
- Подобрено предоставяне на информация

Препоръки

Най-често посочваните причини, поради които предложенията не се използват, са липсата на време и цената. Поради това би било важно да се създадат леснодостъпни, отворени формати, които да бъдат гъвкави и безплатно достъпни. Възможни биха били и предложения за активно участие, при които анкетираните могат да приложат посочените от тях умения (Фигура 5).

Като цяло предоставянето на информация трябва да бъде подобро, така че мигрантите да знаят какви предложения са налични и да могат действително да ги използват.

Тематична област: Участие

В нашето изследване попитахме българските и румънските участници за честотата на положителните и отрицателните им контакти с представителите на мнозинството в Хаген. Резултатите, представени на Фигура 6, показват, че голямото мнозинство съобщава, че има положителни контакти с германци няколко пъти седмично. В същото време за много от тях отрицателните преживявания и дискриминацията също са част от ежедневието.

Фигура 6

Абсолютни честоти

Таблица 2

Нагласа към акултурация	M (SD)
Считам за важно, че в Германия също имаме германски приятели.	4.67 (0.93)
Считам за важно, че в Германия също поддържа контакти с германци в свободното си време.	4.52 (1.07)
Считам за важно, че в Германия запазваме собствената си религия, език и облекло.	4.67 (0.78)
Смятам, че е важно в Германия да запазим собствената си култура.	4.56 (0.80)

Скала: 1 = изобщо не съм съгласен/съгласна, 5 = напълно съм съгласен/съгласна. Стойности над 4 съответстват на силно съгласие.

Попитахме участниците също така за тяхната нагласа към акултурацията, представена тук в Таблица 2. При това стана ясно, че анкетираните лица искат както да се интегрират в Германия, така и едновременно с това да запазят собствената си култура.

Научна класификация

Посоченият от участниците модел на нагласи – запазване на собствената им културна идентичност и едновременно с това желание за контакт с членове на мнозинството – е в положителна взаимовръзка с психическото благополучие на мигрантите.^{30 31}

Въпреки това успехът на тази акултурационна стратегия не зависи единствено от мотивацията на мигрантите, а изисква също така структурна отвореност и взаимно приемане от страна на мнозинството.

Pettigrew и Tropp (2006)²⁸ успяват да покажат, че позитивният контакт между членове на различни групи допринася значимо за намаляването на предразсъдъците.

Области за действие

Интеграционни мерки
с включване на мнозинството в
Хаген: мерки за приемане и
междугрупов контакт

Препоръки

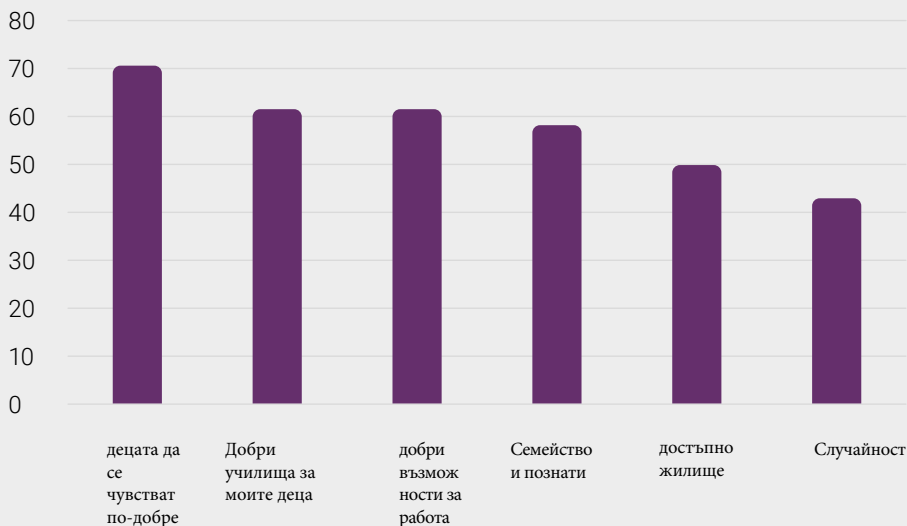
Едва чрез създаването на възможности за равноправно участие и активен междугрупов контакт могат да бъдат постигнати успешна интеграция и приобщаване.³²

Успешното участие и интеграция изискват включването на всички лица в рамките на едно общество.³⁴ За да могат както интеграцията, така и запазването на собствената култура да бъдат успешни, са необходими толерантност и възможности за участие. Приемането на културното многообразие и реалният опит от междуличностни контакти са от съществено значение за съвместния живот в обществото.

Тематична област: Образование

Фигура 7

Причини за миграцията към Хаген в %

Благосъстоянието на децата и добрите училища са, наред с възможностите за работа, сред най-важните посочени от анкетираните причини за идването в Германия, както показва Фигура 7. Допълнителните анализи обаче показват, че макар доброто образование да се оценява като важно в ценностната система, средно стойностите „помощ и грижа в семейството“ се възприемат като още по-значими.

Също така съществува необходимост от подобряване на доверието, особено по отношение на детските ясли и детските градини:

Доверието в институциите за детска грижа: напълно съгласни са 57 % от анкетираните..

Доверието в учителите: 63 % от анкетираните са напълно съгласни 65 % от анкетираните посочват, че вече е имало случаи, в които децата им не са получили училищно място в близост до местоживеенето.

Мнозинството от анкетираните – 52 % – подкрепят грижата за децата в домашна среда. Само 30 % от анкетираните посочват, че децата на възраст между 0 и 6 години трябва да бъдат обгрижвани в детски градини.

Таблица 3

Попитахме участниците чрез отворен въпрос за причините, поради които децата пропускат учебни дни и не посещават училище. Таблица 3 представя най-често посочваните причини.

Причини	Брой Посочвания
Стрес в семейството	19
Насилие в училище	13
Ангажменти	13
Проспиване	6
Дискриминация	5
Липса на транспортни възможности	3

Някои родители съобщават в отворени текстови полета за (интензивни) преживявания на дискриминация и насилие в училище. Преживяванията на дискриминация са ясно свързани с психическото благополучие.³⁵

По-специално, насилието и преживяванията на дискриминация в училище оказват влияние и върху учебните постижения.³⁶

Научно позициониране

Образованието е ключов фактор за общественото участие. Въпреки това много мигранти в Германия се сблъскват с особени пречки в тази област.

Докато емпиричните изследвания показват, че посещението на детска градина може да има дългосрочно положително въздействие върху образователния успех,³⁷ изглежда, че готовността децата да бъдат включени в системата на детската грижа е много ниска в изследваната извадка.

Стресът в семейството – често предизвикан от икономически натоварвания и нередовно работно време³⁸ – е една от най-често посочваните причини за пропуски в учебните занятия. При това важи следното: отсъствията са критичен фактор за успеха в училище.³⁹

Училищата обаче могат чрез лични връзки, например посредством контактни лица от групата на произход, активно да допринасят за намаляване на отсъствията.⁴⁰

Области за действие

Включване на училището (личните връзки допринасят за намаляване на отсъствията⁴⁰, например чрез контактни лица от групата на произход в училището)

Препоръки

Много от анкетираните идват в Германия, наред с други причини, за да осигурят на своите деца по-добро образование и по този начин по-добро бъдеще. Поради това е важно ясно да се посочат пътищата за постигане на тези цели. Трябва да стане ясно, че още посещението на детска градина може значително да повлияе върху успеха в училище.

Като цяло училищният абсентеизъм е критичен фактор за успеха в училище,³⁹ но също така се приема, че той се влияе от фактори като начина, по който училището се справя с отсъствията.⁴¹

Глосар

Тук се намира кратко обяснение на някои важни понятия, които се използват в тази брошура:

Акултурация

Описва процеса, при който хората влизат в контакт с нова култура и се взаимодействат с нея. При това навиците, ценностите или моделите на поведение могат да се променят, без да е необходимо първоначалната култура да бъде напълно изоставена.

Нагласа към акултурацията

Описва доколко хората са отворени или отхвърлящи по отношение на контакта и адаптацията към друга култура. Тя показва дали даден човек по-скоро се стреми да запази собствената си култура, да приеме новата култура или да съчетае двете. В този процес се формират различни модели на нагласи.

Коморбидност

Означава, че при дадено лице едновременно се проявяват няколко заболявания или психични разстройства. Те могат да си влияят взаимно и да усложнят протичането или лечението.

Малцинство

Представява група от хора, която в дадено общество е числено по-малка или има по-малко влияние в сравнение с други групи. Често тя се различава по определени характеристики, например произход, език, религия или начин на живот.

Мнозинство

Обозначава групата, която е числено по-голяма или има най-голямо влияние в дадено общество. Нейните ценности, норми или начини на живот често се възприемат като „нормални“ или естествени.

Социално-икономически статус

Описва социалното и икономическото положение на дадено лице или семейство. Обикновено се определя от фактори като доходи, образователно равнище и професионален статус и може да влияе върху условията на живот и възможностите, с които разполага даден човек.

Библиография

- 1 MKJFGFI(2022). Integrationsprofil Hagen. Moret, J., & Dahinden, J. (2009). Wege zu einer besseren Kommunikation. Kooperation mit Netzwerken von Zugewanderten. Eidgenössische Kommission für Migrationsfragen EKM. www.ekm.admin.ch/ekm/de/home/dokumentation/studien.html
- 2 Euteneuer, F. (2014). Subjective social status and health: Current Opinion in Psychiatry, 27(5), 337–343.
- 3 OECD (2023). PISA 2022 results. www.oecd.org/publication/pisa-2022-results/
- 4 Schäfer, S.J., Kauff, M., Prati, F., Kros, M., Lang, T., & Christ, O. (2021). Does negative contact undermine attempts to improve intergroup relations? Deepening the understanding of negative contact and its consequences for intergroup contact research and interventions. Journal of Social Issues, 77, 197–216.
- 5 Newman, A., Nielsen, I., Smyth, R., Hirst, G., & Kennedy, S. The effects of diversity climate on the work attitudes of refugee employees: The mediating role of psychological capital and moderating role of ethnic identity. Journal of Vocational Behaviour, 105, 147–158. <https://doi.org/10.1016/j.jvb.2017.09.005>
- 6 Kim, S. Y., Hou, Y., & Gonzalez, Y. (2017). Language brokering and depressive symptoms in Mexican-American adolescents: Parent-child alienation and resilience as moderators. Child Development, 88(3), 867–881.
- 7 Rainey, V. R., Flores, V., Morrison, R. G., David, E. J. R., & Silton, R. L. (2014). Mental health risk factors associated with childhood language brokering. Journal of Multilingual and Multicultural Development, 35(5), 463–478.
- 8 Schulz, S., Titzmann, P. F., & Michel, A. (2013). Jugendliche Übersetzer. Zeitschrift für Entwicklungspsychologie und pädagogische Psychologie, 54(3), 161–174.
- 9 Esser, H. (2006). Migration, language and integration. AKI Research Review 4. ArbeitsstelleInterkulturelleKonflikte und gesellschaftliche Integration (AKI) und Wissenschaftszentrum Berlin für Sozialforschung (WZB).
- 10 Rainey, V. R., Flores, V., Morrison, R. G., David, E. J. R., & Silton, R. L. (2014). Mental health risk factors associated with childhood language brokering. Journal of Multilingual and Multicultural Development, 35(5), 463–478.

- 11 Weisskirch, R. (2010). Child language brokers in immigrant families: An overview of family dynamics.
- 12 Mier-Chairez, J., Arellano, B., Tucker, S. E., Marquez, E., & Hooper, L. M. (2019). Theoretical, empirical, and practice literature on language brokering: Family, academic, and psychological outcomes. *Journal of Human Behavior in the Social Environment*, 29(7), 840–860.
- 13 Schulz, S., Titzmann, P. F., & Michel, A. (2013). Jugendliche Übersetzer. *Zeitschrift für Entwicklungspsychologie und pädagogische Psychologie*, 54(3), 161–174.
- 14 Sedeh, F.B., Henning M.A.S., Mortensen, O.S., Jemec, G.B.E., & Ibler, K.S. (2022). Communicating with patients through pictograms and pictures – a scoping review, *Journal of Dermatological Treatment*, <https://doi.org/10.1080/09546634.2022.2068790>
- 15 Kukulska-Hulme, A. (2019). Mobile language learning innovation inspired by migrants. *Journal of Learning for Development*. 6, 116–129.
- 16 Godwin-Jones, R. (2018) *Using Mobile Devices in the Language Classroom: Part of the Cambridge Papers in ELT Series*. Cambridge University Press.
- 17 RKI 2023: https://www.gbe.rki.de/DE/Themen/Gesundheitszustand/PsychischeStoerungen/Angststoerung/AngststoerungenAdministrativePraevalenz/angststoerungenAdministrativePraevalenz_node.html?darstellung=0&kennzahl=1&zeit=2023&geschlecht=0&standardisierung=0
- 18 Greden, J. F. (2001). The burden of recurrent depression: causes, consequences and future prospects. *Journal of Clinical Psychiatry*, 62.
- 19 Linder, A., Gerdtham, U.-G., Trygg, N., Fritzell, S., Saha, S. (2019). Inequalities in the economic consequences of depression and anxiety in Europe: a systematic scoping review. *The European Journal of Public Health*. <https://doi.org/10.1093/eurpub/ckz127>
- 20 Bäärnhielm, S., Jávo, C., & Mösko, M. O. (2013). Opening up mental health service delivery to cultural diversity: Current situation, development and examples from three northern European countries. In R. D. Alarcón (Ed.), *Cultural Psychiatry* (pp. 40–55). Karger Publishers.
- 21 von Schlippe, A., el Hachimi, M., & Jürgens, G. (2013). *Multikulturelle systemische Praxis*. Carl-Auer Verlag

- 22 Eberding, A., & von Schlippe, A. (2001). Konzepte der multikulturellen Beratung und Behandlung von Migranten. In P. Marschalck & K. H. Wiedl (Eds.), *Migration und Krankheit* (pp. 261–282). Universitätsverlag Rasch.
- 23 Moret, J., & Dahinden, J. (2009). Wege zu einer besseren Kommunikation. Kooperation mit Netzwerken von Zugewanderten. Eidgenössische Kommission für Migrationsfragen EKM.
- 24 Asfaw, B.B., Beiersmann, C., Keck, V., Nikendei, C., Benson-Martin, J., Schütt, I., & Lohmann, J. (2020). Experiences of psychotherapists working with refugees in Germany: a qualitative study. *BMC Psychiatry*, 20, 588.
- 25 Keizer, K., Lindenberg, S., & Steg, L. (2011). The reversal effects of prohibition signs. *Group Processes and Intergroup Relations*, 14(5), 681–688.
<https://doi.org/10.1177/1368430211398505>
- 26 Schultz, P. W., Bator, R. J., Large, L. B., Bruni, C. M., & Tabanico, J. J. (2013). Littering in context: Personal and environmental predictors of littering behavior. *Environment and Behavior*, 45(1), 35–59.
- 27 Merkelbach, I., Dewies, M., & Denktas, S. (2021). Committing to keep clean: Nudging complements standard policy measures to reduce illegal urban garbage disposal in a neighborhood with high levels of social cohesion. *Frontiers in Psychology*, 12, 660410. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.660410>
- 28 Pettigrew, T. F., & Tropp, L. R. (2006). A meta-analytic test of intergroup contact theory. *Journal of Personality and Social Psychology*, 90(5), 751–783.
<https://doi.org/10.1037/0022-3514.90.5.751>
- 29 Kenfack, C.S.K., Prati, F., Schäfer, S.J., Christ, O., Hewstone, M., Moscatelli, S., & Rubini, M. (2024). Positive and negative intergroup contact and newcomer immigrants' psychological adjustment. *Cultural Diversity and Ethnic Minority Psychology*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1037/cdp0000634>
- 30 Branscombe, N. R., Schmitt, M. T., & Harvey, R. D. (1999). Perceiving pervasive discrimination among African Americans: Implications for group identification and well being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 77, 135–149.
- 31 Giamo, L. S., Schmitt, M. T., & Outten, H. R. (2012). Perceived discrimination, group identification, and life satisfaction among multiracial people: A test of the rejection identification model. *Cultural Diversity and Ethnic Minority Psychology*, 18, 319–328. <https://doi.org/10.1037/a0029729>

- 32 Aronson, E., & Patnoe, S. (1997). *The jigsaw classroom*. New York, NY: Longman.
- 33 Schofield, J. W., & Eurich-Fulcer, R. (2001). When and how school desegregation improves inter-group relations. In R. Brown & S. L. Gaertner (Eds.), *Blackwell handbook of social psychology* (pp. 475–494). Malden, MA: Blackwell.
- 34 van der Zee, K., & van Oudenhoven, J. P. (2022). Towards a dynamic approach to acculturation. *International journal of intercultural relations*, 88, 119–124.
- 35 Schmitt, M. T., Branscombe, N. R., Postmes, T., & Garcia, A. (2014). The consequences of perceived discrimination for psychological well-being: A meta-analytic review. *Psychological Bulletin*, 140(4), 921–948.
<https://doi.org/10.1037/a0035754>
- 36 Benner, A. D., & Graham, S. (2013). The antecedents and consequences of racial/ethnic discrimination during adolescence: Does the source of discrimination matter? *Developmental Psychology*, 49(8), 1602–1613.
- 37 Seyda, S. Kindergartenbesuch und späterer Bildungserfolg. *Z Erziehungswiss* 12, 233–251 (2009). <https://doi.org/10.1007/s11618-009-0073-3>
- 38 Han, W.-J., & Miller, D. P. (2009). Parental work schedules and adolescent depression. *Health Sociology Review*, 18(1), 36–49. <https://doi.org/10.5172/hesr.18.1.36>
- 39 Rademacker, H. (2012). Schulabsentismus – Handlungsbedarf und Handlungsmöglichkeiten. In: *Recht der Jugend und des Bildungswesens*, 60 (2012) 1, S. 20–34, <https://doi.org/10.5771/0034-1312-2012-1-20>
- 40 McConnell, B. M., & Kubina, R. M. (2014). Connecting With Families to Improve Students' School Attendance: A Review of the Literature. *Preventing School Failure: Alternative Education for Children and Youth*, 58(4), 249–256.
<https://doi.org/10.1080/1045988X.2013.821649>
- 41 Baumgarten, M., Porsch, R., & Jahn, R. W. (2022). Schulische und unterrichtliche Determinanten von Schulerfolg und Schulabbruch an Sekundar- und Gemeinschaftsschulen in Sachsen-Anhalt (SEASA): Skalenhandbuch zur Dokumentation der Erhebungsinstrumente. Waxmann. <https://doi.org/10.25656/01:23943>

Heimat Hagen Acasă Hagen Начало Хаген

Eine Kooperation der
Stadt Hagen und der FernUniversität in Hagen

Gefördert mit finanzieller Unterstützung durch:

Ministerium für Kinder, Jugend, Familie,
Gleichstellung, Flucht und Integration
des Landes Nordrhein-Westfalen

Demokratie
leben!